

SELETUSKIRI
regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Regionaalministri 30. mai 2023. a määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „Regionaalministri 30. mai 2023. a määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ muutmise“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 7 lõike 2, § 12 lõike 3, § 24 lõike 1, § 30 lõike 9 ning § 31 lõigete 3 ja 9 alusel.

[ÜPP strateegiakava](#) sekkumiste, sealhulgas LEADERi näol on tegemist ajutiste perioodil 2023–2027 rakendatavate toetusmeetmetega, mille puhul halduskoormuse tasakaalustamise meetmete ettenägemine ei ole [HÕNTE](#) § 1 lõike 4² järgi otseselt kohustuslik, kuid siinkohal toome välja ka halduskoormuse vähenemise.

Regionaalministri 30. mai 2023. a määruses nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ (edaspidi *LEADERi määrus*) tehakse muudatused seoses nõuete leevendamisega ning parema rakendatavuse ja õigusselguse tagamiseks. Eelnõuga leevendatakse nõudeid taotlejatele mitmel moel: näiteks täpsustatakse ja lihtsustatakse nõuete ühesuguse tõlgendamise eesmärgil kohaliku tegevusrühma ülesandeid, võimaldatakse teatav paindlikkus kohaliku tegevusrühma toetuse maksmise jätkamiseks, avardatakse projektitoetuse abikõlblikkuse tingimusi, leevendatakse projektitoetuse raames toetatavatele tegevustele sätestatud nõudeid, luuakse selgemad alused ostumenetlusele, kõigile taotlejatele kehtestatakse ühesugune sihipärase kasutamise periood. Enamus muudatused tehakse parema õigusselguse saavutamiseks. Lisaks on oluline märkida, et kõik selle toetuse saamiseks sätestatud kohustused on tasakaalus saadava hüvega ning on toetuse saamiseks vältimatult vajalikud.

Eelnõuga tehtavad muudatused on olulised ja hädavajalikud, et kohalikud tegevusrühmad saaksid projektitoetuse taotlusvoorud avada taotlejatele juba muudatuste järgsetes soodsamates ja selgemates tingimustes. Muudatused aitavad nii kohalikel tegevusrühmadel, projektitoetuse taotlejatel kui ka PRIA-l LEADERi määruse nõuetest paremini aru saada ja neid paremini järgida.

Eelnõu koostamisele eelnes nn koosloome protsess tihedas koostöös Põllumajanduse ja Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) ja MTÜ-ga Eesti LEADER Liit alates 2024. aasta oktoobrist, mil toimus kokku 16 ühisarutelu. Teatud õiguslikke nüansse käsitleti süviti kahepoolsetel nõupidamistel, kus on osalenud vastava õigusvaldkonna spetsialistid PRIA-st ning Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumist (edaspidi *REM*).

Eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi regionaalpoliitika osakonna juhataja Kai Kalmann-Jotautas (625 6136, kai.kalmann@agri.ee) ja sama osakonna peaspetsialist Urmas Kase (5885 1489, urmas.kase@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule ja seletuskirjale tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Helen Palginõmm (625 6260, helen.palginomm@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktidega 1 ja 2 muudetakse kohaliku tegevusrühma strateegia muutmise nõudeid (LEADERi määruse § 9 lõiked 3 ja 4).

Kehtivas LEADERi määruse § 9 lõikes 3 ei ole selgelt välja toodud PRIA-le esitatavate kohaliku tegevusrühma strateegia muudatustega seonduvate dokumentide konkreetset loetelu. Konkreetne loetelu oli välja toodud pelgalt LEADERi määruse seletuskirjas. Edaspidi sätestatakse LEADERi määruhes § 9 lõikes 3 täpne dokumentide loetelu, mis strateegia muutmisel kindlasti esitada tuleb, milleks on neli dokumenti: muudetud strateegia, milles on iga muudatus selgelt eristatav muust tekstist (soovitavalt eelkõige MS Word faili vormingus funktsiooni *Track Changes* kujul); kokkuvõtte strateegia muudatusest ja selle vajalikkuse põhjendus; lõplik, üldkoosoleku otsusega vastu võetud ja kinnitatud, muudetud strateegia PDF-dokumendina; kohaliku tegevusrühma üldkoosoleku otsus strateegia muudatuse vastuvõtmise kohta koos üldkoosolekul osalenute nimekirjaga. Muudatus on oluline suurema selguse mõttes, hõlbustades korrektsete dokumentide paketi kiiremat koostamist ja saatmist PRIA-le (ja PRIA poolt hiljem saadetuna REM-ile). Muudatus aitab tagada menetlusprotsessi korrektse, läbipaistva ja tõhusa toimimise ning vähendada menetlemisel tekkivaid viivitusi ja vaidlusi.

LEADERi määruse § 9 lõike 4 muudatusega antakse PRIA-le täiendavalt juurde viis tööpäeva strateegia muudatuste paketi kvaliteetsemaks kontrollimiseks, suurendades kontrolli aega vastavalt 15-lt tööpäevalt kuni 20-le tööpäevale. Senises praktikas on selgunud, et tegelikkuses ei piisa alati 15 tööpäevast, et vältida kiiret ja võimalikku pealiskaudset strateegia muudatuste paketi kontrollimist, kas muudatused vastavad LEADERi määruse §-s 6 strateegiale sätestatud nõuetele. See võib põhjustada ebakorrektsed või puudulikult edastatud materjale REM-ile. Samuti tuleb PRIA-l edaspidi saata REM-ile LEADERi määruse § 9 lõikes 3 nimetatud kõik dokumendid.

Eelnõu punktiga 3 täpsustatakse kohaliku tegevusrühma ülesandeid rakenduskava koostamisel (LEADERi määruse § 11 lõike 2 punkt 5).

LEADERi määruse § 11 lõike 2 punktis 5 asendatakse sõna „nõuded“ sõnaga „tingimused“, mis tähendab, et kohalik tegevusrühm kehtestab oma rakenduskavas projektitoetuse taotlejale ja projektitoetuse saajale tingimused. Sõnastus viiakse kooskõlla ELÜPS 32 lõikega 1, mille kohaselt koostab kohalik tegevusrühm iga kalendriaasta kohta rakenduskava, mis lisaks sisaldab kohaliku arengu strateegia meetmete täpsemaid tingimusi. Muudatus tehakse õigusselguse eesmärgil, mille tulemusel on edaspidi paremini arusaadav, et LEADERi määruhes sätestatakse nõuded, mis on täitmiseks igal juhul kohustuslikud ja rakenduskavas esitab kohalik tegevusrühm tingimused oma ülesannete täitmise piires, eelkõige projektitaotluste hindamiskriteeriumite sisustamiseks ja hindamiseks (see ülesanne tuleneb kohalikule tegevusrühmale ELÜPS § 32 lõikest 2). Näiteks võib selliseks tingimuseks olla konkreetse meetme hindamiskriteerium, mille kohaselt eelistatakse tegevuspiirkonnas teatud tunnustele vastavaid taotlejaid teistele, sest selliste tunnustega taotlejatest on selles piirkonnas puudus. Samas ei tohi rakenduskavas esitatud tingimused minna vastuollu LEADERi määruhes sätestatud nõuetega. Samuti peab kohalik tegevusrühm jälgima, et kui ta rakenduskavas meetmete tingimusi detailselt sisustab, peab ta seda tegema ka oma strateegias kirjeldatud nende meetmete tingimuste piires – nt võib suurendada taotleja omaosaluse summat või vähendada maksimaalset toetuse summat strateegias toodud selle konkreetse meetme tingimuste piires. Rakenduskava aitab planeerida tegevusi igaks kalendriaastaks ning selle alusel saavad konkreetse tegevuspiirkonna toetuse taotlejad teada, millal ja millisteks tegevusteks, mis tingimustel ning kui suurte vahendite ulatuses on neil kalendriaastal võimalik toetust taotleda.

LEADERi määruse § 11 lõike 2 punktis 5 on lisaks vajalik eristada rakenduskavas paremini kohaliku tegevusrühma poolt küsitavaid dokumente ja andmeid selliselt, et edaspidi tuuakse selgemalt ja laiemalt välja, et kohalik tegevusrühm saab oma rakenduskavas esitada samuti need tingimused, milliseid andmeid ja dokumente peab taotleja esitama, sealhulgas need andmed ja dokumendid, mis on vajalikud seireks ning hindamiseks. Kohalik tegevusrühm võib andmeid ja dokumente küsida samuti üksnes oma ülesannete täitmise piires. LEADERi määruse § 29 sätestab nõuded projektitaotlusele, mille hulgas on ka nõuded koos taotlusega esitatavatele dokumentidele ja andmetele, mis peavad projektitoetuse taotlejal kindlasti vähemalt olemas olema. LEADERi määruse § 30 teine lause sätestab, et kui koos projektitaotlusega ei ole esitatud kõiki nõutavaid dokumente või kui esitatud dokumendis puuduvad projektitaotluse hindamiseks vajalikud andmed, nõuab kohalik tegevusrühm projektitoetuse taotlejalt vajalike andmete või dokumentide esitamist. LEADERi määruse § 31 lõike 1 järgi kontrollib PRIA hinnatud projektitaotluse nõuetekohasust ja selles esitatud andmete õigsust ning projektitoetuse taotleja ja toetatava tegevuse projektitoetuse saamise nõuetele vastavust. Seega kohustuslikud nõuded projektitaotlusele tulenevad LEADERi määruse §-st 29. See tähendab, et rakenduskavas esitatavad tingimused ei tohi olla vastuolus LEADERi määruse ega muu õigusakti nõuetega. Näiteks kui äriplaani esitamine on rakenduskava kohaselt vajalik dokument (aitab hinnata taotleja vastavust strateegias esitatud nõuetele), siis võib kohalik tegevusrühm seda taotlejalt küsida, sest see on vajalik taotluse hindamiseks. Praktikas on probleem tekkinud olukorras, kus kohalik tegevusrühm on seadnud oma rakenduskavasse rangema või vastuolulise tingimuse kui LEADERi määruses olev nõue, näiteks esitada juba koos projektitaotlusega ehitusluba, samas kui LEADERi määrus näeb ette leebema nõude, et ehitusluba tuleb esitada hiljemalt koos esimese maksetaotlusega PRIA-le. Sellisel juhul tuleb juhendada LEADERi määruses sätestatud nõudest.

Eelnõu punktidega 4–7 täpsustatakse kohaliku tegevusrühma ülesandeid (LEADERi määruse § 12 punktid 1, 3, 8 ja 11).

Muudetakse kohaliku tegevusrühma poolt taotlusvooru kohta teabe avalikustamist (LEADERi määruse § 12 punkt 1).

Sõnastusest jäetakse välja tekstiosa „selle kohta, kus on võimalik tutvuda teabega“, mille kohaselt peab kohalik tegevusrühm edaspidi avalikustama kogu teabe taotlusvooru kohta oma veebilehel. Seega kui varem piisas kohaliku tegevusrühma veebilehel (kodulehel) teabest või viitest selle kohta, kus taotlusvooru teave asub, siis edaspidi peab kogu taotlusvooru info olema kohaliku tegevusrühma enda veebilehe peal kättesaadav (nt teade, sisu, tingimused). See suurendab läbipaistvust ja vähendab sõltuvust välisest väljaandest või viitest. Ei muutu aga kohustus avalikustada taotlusvooru teave kohaliku või üleriigilise levikuga väljaandes vähemalt 20 tööpäeva enne taotluste vastuvõtu tähtaja algust. Väljaandes avalikustatava teabe miinimumnõuded on taotlusvooru tähtaeg ja toetatavad tegevused.

Muudetakse kohaliku tegevusrühma poolt pakutava nõustamise korraldamist (LEADERi määruse § 12 punkt 3).

Kohalik tegevusrühm peab endiselt taotlejaid nõustama toetatava tegevuse strateegiale ja rakenduskavale vastavuses, kuid edaspidi jäetakse välja seda täpsustav nõue „selleks ettenähtud ja avalikult teatavaks tehtud vastuvõtuajal ja -kohas“, mis lihtsustab kohaliku tegevusrühma nõustamise korraldamise kohustust. Senine nõue oli liiga piirav, kuna enamasti lepitakse nõustamine kokku kahepoolse projektitoetuse saaja ja kohaliku tegevusrühma vahel.

Täpsustatakse kohaliku tegevusrühma projektitaotluste hindamise sätet (LEADERi määruse § 12 punkt 8).

Kohaliku tegevusrühma töörühm hindab e-PRIAs projektitaotlusi – moodustunud taotluste paremusjärjestus või taotluste hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele vastavus on aluseks

kohaliku tegevusrühma juhatuse või üldkoosoleku (vastavalt põhikirjale) poolt PRIA-le saadetavale ettepanekule (sealhulgas rahastamisetpanekule). Selle alusel teeb PRIA omakorda taotluse rahuldamise või mitterahuldamise otsuse. Uue sõnastusega muudetakse säte selgemaks, tuues täpsemalt ja põhjalikumalt välja kohaliku tegevusrühma ja tema töörühma (hindamiskomisjoni) vahelise tööjaotuse taotluste hindamisel ELÜPS § 32 lõike 2 alusel. Selle muudatusega viiakse säte ühtlasi kooskõlla nende andmete esitamise tegeliku praktikaga. Muudatus parandab LEADERi määruse arusaadavust ja rakendatavust, võimaldades osapooltel oma kohustusi täpsemalt mõista ja täita, mis aitab kaasa nii menetluslikule selgusele kui ka tõstab hindamisprotsessi efektiivsust ja usaldusväärsust.

Täpsustatakse PRIA-le teadmiseks esitatavat rakenduskava (LEADERi määruse § 12 punkt 11). Eelnõu täpsustab rakenduskava staatust, kus sõna „koostatud“ asendatakse sõnaga „vastuvõetud“. Kui varem oli oluline, et kohalik tegevusrühm esitaks rakenduskava enne selle vastuvõtmist PRIA-le teadmiseks, mis välistab olukorra, kus kohalik tegevusrühm võtab vastu sellise rakenduskava, mis sisaldab ettenähtud vahendite jaotust suuremas osas kui talle on määratud eelarvelisi vahendeid, siis edaspidi tuleb PRIA-le teadmiseks esitada vastu võetud rakenduskava. Sõna „vastu võetud“ tähendab, et rakenduskava on saanud kohalikult tegevusrühmalt ametliku heakskiidu ning omab õiguslikult siduvat jõudu. See näitab, et dokument on lõplikult vastu võetud ja selle alusel saab tegutseda ning nõudeid rakendada ning alles selline dokument esitatakse PRIA-le teadmiseks. Selline täpsustus suurendab regulatsioonide selgust ning tagab rakenduskava kasutamise ja järgimise kindla õigusliku aluse.

Eelnõu punktidega 8 ja 10 täpsustatakse kohaliku tegevusrühma toetuse raames toetatavate tegevuste kulude mõistlikkust (LEADERi määruse § 15 lõige 1 ja § 20 lõike 2 punkt 1).

LEADERi määruse § 15 lõikes 1 asendatakse sõna „abikõlblik“ sõnadega „elluviimiseks vajalik“.

Kehtiv sõnastus „abikõlblik kulu hüvitatakse“ keskendub üksnes abikõlblike kulude hüvitamisele, mis võib jätta mulje, et kohalik tegevusrühm saab kohaliku tegevusrühma toetuse raames tegevuse elluviimiseks kompenseeritud abikõlbliku kulu 100% ulatuses ning keskendub vaid nende kulude katmisele. Uus sõnastus „elluviimiseks vajalik kulu“ on selgem ja laiem, mis kajastab tegelikku kohaliku tegevusrühma toetuse andmise protsessi, sest nimetatud toetus makstakse ühtse määra alusel lihtsustatud kulumeetodil, kus abikõlblike kulude loetelu ei ole LEADERi määruses toodud. Muudatus toob kooskõla toetusmeetmete tavapäraste terminoloogiliste praktikatega ning läheb kokku ka kehtiva LEADERi määruse § 14 lõikega 2, kus samuti kasutatakse sõnastust „toetatava tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud“.

LEADERi määruse § 20 lõike 2 punktis 1 asendatakse sõna „abikõlblikkus“ sõnaga „mõistlikkus“.

Sõnastus sätestab kohalikule tegevusrühmale kohustuse tagada toetatavate tegevuste elluviimise aluseks olevate dokumentide nõuetekohasuse ja kulude mõistlikkuse. Muudatus aitab viia määruse sisu paremini kooskõlla tegeliku halduspraktikaga, kuna kohaliku tegevusrühma toetuse puhul on tegemist lihtsustatud kulumeetodiga, kus iga üksiku kulu abikõlblikkust eraldi ei kontrollita, kuid samas ELÜPS § 12 kohaselt peavad ka selle toetuse kulud olema tehtud mõistlikult. Muudatus suurendab õiguskindlust ning haldusmenetluse selgust.

Eelnõu punktidega 9 ja 33 jäetakse taotluste kontrollimisel välja viide ÜPP-strateegiakavale (LEADERi määruse § 18 ja § 19 lõige 2 ning § 32 lõige 2).

ÜPP-strateegiakavas esitatud nõuded on otseselt järgimiseks liikmesriigile, kuid LEADERi määruses sätestatud nõuded on järgimiseks taotlejale, mistõttu puudub vajadus viidata nendes sätetes otse strateegiakavale.

Eelnõu punktidega 11–13 muudetakse kohaliku tegevusrühma toetuse maksmise aluseid ja tasaarvestamist.

Edaspidi nihkub kohaliku tegevusrühma toetuse maksmise alus projektitoetuse saaja maksetaotluselt kohaliku tegevusrühma enda maksetaotlusele (LEADERi määruse § 21 lõige 1). Kohaliku tegevusrühma toetus makstakse summas, mis arvutatakse tema maksetaotluse esitamise ajaks projektitoetuste maksetaotluste alusel välja makstud otsuste summadelt arvestades kohaliku tegevusrühma toetuse ühtset määra 26%. Seega sõltub kohaliku tegevusrühma toetuse suurus edaspidi selleks hetkeks (maksetaotluse esitamise) tema tegevuspiirkonna kohta tegelikult väljamakstud projektitoetuste mahust (mitte enam üksikust projektitoetuse saaja esitatud maksetaotlusest). Muudatus on vajalik, loomaks selgust nii õiguslikult kui praktiliselt, mis alustel makstakse kohalikule tegevusrühmale välja kohaliku tegevusrühma toetus. Kuigi nimetatud õigus ühtse määra alusel toetuse arvestamiseks tuleneb kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonnas projektitoetustele välja makstud summalt (LEADERi määruse § 15), peab kohalikule tegevusrühma konkreetse toetuse summa välja maksmiseks olema konkreetne alus. Muudetav säte loob selguse mõlema osapoolele reguleerides, et kohalikule tegevusrühmale saab välja maksta toetuse ühtse määra ulatuses summalt, mis on tekkinud kohaliku tegevusrühma maksetaotluse esitamise hetkeks kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonnas projektitoetuse raames toetatavate tegevuste elluviimiseks välja makstud summalt. Nimetatud summa sisse arvatakse toetatavate tegevuste elluviimiseks välja makstud summad, mida pole varasemate maksetaotlustega arvestatud.

Kuna muutub LEADERi määruse § 21 lõige 1, siis on vajalik muuta ka § 21 lõiget 2, mis on sellega sellega seotud ning lisatakse viide lõikes 1 nimetatud kohaliku tegevusrühma esitatud maksetaotlusele. Seega teeb edaspidi PRIA kohaliku tegevusrühma toetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda kohaliku tegevusrühma arvelduskontole lõikes 1 nimetatud maksetaotluse esitamisele järgneva kuu 25. kuupäevaks.

Lisatakse uus säte, mis võimaldab vajaduse korral PRIA-l peatada kohaliku tegevusrühma toetuse tasaarvestamise (LEADERi määruse § 22 lõige 7). ELÜPS § 30 ja LEADERi määruse § 22 alusel on võimalik enne tegevuse teostamist välja maksta 50% kohalikule tegevusrühmale määratud kohaliku tegevusrühma toetuse summast. Praegu on teada, et 26-st kohalikust tegevusrühmast u pooltel võib aga tekkida aastal 2026. või 2027. tegevuskulude toetuse puudujääk. Nimetatud probleemi põhjuseks on projektitoetuste prognoositust aeglasem elluviimine. Kohaliku tegevusrühma toetus makstakse ühtse määra (26%) järgi vastavalt projektitoetuse saajate poolt tegevuste elluviimistele (maksetaotluste esitamisele). LEADERi määruse § 22 lõike 6 kohaselt arvutatakse projektitoetuse väljamakse pealt automaatselt see summa, mis on mõeldud kohalikule tegevusrühmale tegevuskuludeks (kohaliku tegevusrühma toetus). Kehtiva määruse kohaselt tasaarvestatakse välja makstavast summast maha kuni 60% toetussummast ning ülejäänud osa (kuni 40%) makstakse kohalikule tegevusrühmale välja tegevuskuludena. Selleks, et oleks võimalik jätkata raskustesse sattuvatele kohalikele tegevusrühmadele tegevuskulude väljamaksmist suuremas ulatuses, võib PRIA kohaliku tegevusrühma esitatud taotluse alusel peatada nimetatud lõikes 6 sätestatud automaatse tasaarvestamise kuni kuueks kuuks alates kohaliku tegevusrühma sellekohase taotluse esitamisest. See tähendab, et kui kohalik tegevusrühm on avaldanud soovi, et talle automaatset tasaarvestamist ei kohaldataks, vaid makstaks tegevuskuludeks kogu toetusraha välja, siis sisuliselt lükatakse lõikes 6 sätestatud tasaarvestamine kuni kuueks kuuks edasi. See omakorda võimaldab sellele kohalikule tegevusrühmale tegevuskulude väljamaksmist täies ulatuses

nimetatud kuue kuu jooksul, mis tehakse temale määratud allesjäänud kohaliku tegevusrühma toetuse eelarvest (ülejäänud 50%) ning kohalik tegevusrühm peab tasaarveldama esimese osa toetuse eelarvest hilisemas etapis. Iga kohalik tegevusrühma peab nimetatud võimaluse kasutamisel hindama, kas tasaarvestamise peatamine kuueks kuuks leevendab olukorda ning millised on võimalikud mõjud peale kuute kuud. Eelduslikult peaks nimetatud pikendamine olema asjakohane olukordades, kus programmiperioodi esimestel aastatel on ellu viidavaid projektitoetusi vähem ning tagamaks likviidsust on oluline, et kogu saadav kohaliku tegevusrühma toetuse summa makstakse kohalikule tegevusrühmale välja. Programmiperioodi lõpus, kus kohaliku tegevusrühma ülesannete osas on koormus madalam (vähem taotlusvoorusid, nõustamisi jms), on võimalik tasaarveldada suuremas ulatuses, kuna ka välja makstavaid projektitoetusi on rohkem.

PRIA rahuldab kohaliku tegevusrühma tasaarvestamise peatamise taotluse järgmistel tingimustel:

- 1) kohalikul tegevusrühmal ei ole varasemalt tasaarveldust peatatud;
- 2) taotlus on objektiivselt põhjendatud;
- 3) taotluses on realistlikult selgitatud, kuidas plaanitakse tasaarveldada kogu enne kulutuste tegemist makstav toetussumma hiljemalt programmiperioodi lõpuks.

Eelnõu punktidega 14–18 ja 36 leevendatakse ja täpsustatakse LEADERi määruse § 24 lõikes 3 ja § 33 lõikes 2 sätestatud nõudeid toetatavate tegevuste ja sihipärase kasutamise perioodi kohta.

Sõna „seade“ asendatakse sõnadega „materiaalne vara“, mis viiakse kooskõlla LEADERi määruse § 24 lõike 1 punktiga 1, kus on sätestatud ühe toetatava tegevusena samuti materiaalne vara (LEADERi määruse § 24 lõike 3 sissejuhatavas lauseosas ja punkt 3). Uus sõnastus aitab paremini ja laiemini piiritleda, milliseid tegevusi ja kulutusi toetus hõlmab ja millised nõuded neile kohalduvad, sest materiaalse vara hulka saab lugeda igasuguse füüsilise asja kujul oleva vara, sealhulgas seadmed ja masinad, mille puhul on samuti oluline, et neid kasutatakse sihipärase kasutamise perioodi lõpuni.

Ehitise ja sellealuse maa valduse puhul jäetakse välja rõhutus „otseses“, sest valdus võib olla ka kaudne (LEADERi määruse § 24 lõike 3 punktid 1 ja 3). Ehitis ja ehitisealune maa peavad olema taotleja valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt sihipärase kasutamise perioodi lõpuni. See tähendab, et taotlejal peab olema endiselt ehitise kasutamiseks õiguslik alus, näiteks omand, kasutusvaldus, üürileping või muu lepinguline alus, sest tal peab olema võimalus toetatavat tegevust ellu viia ning kasutada sihtotstarbeliselt. Olenemata sellest, kas valdus on otsene või kaudne, igal juhul peab projektitoetuse taotleja tagama toetusega rahastatud investeeringu püsimise vähemalt sihipärase kasutamise perioodi lõpuni.

Muudetakse sihipärase kasutamise perioodi selliselt, et edaspidi on kõigi taotlejatel ühesugune periood, mis kohtleb kõiki taotlejaid võrdselt (LEADERi määruse § 33 lõige 2). Seega edaspidi on sihipärase kasutamise periood kõigil taotlejatel vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest (varem VKE-st taotleja puhul kolm aastat ja mitteVKE-st taotleja puhul viis aastat).

Sellest tulenevalt peab edaspidi ehitise ehitamiseks või materiaalse vara soetamiseks projektitoetuse taotlejal olema valdus õiguslikul alusel vähemalt kolmeks aastaks arvates PRIA viimase toetusosa maksmisest (LEADERi määruse § 24 lõike 3 punktid 1–3).

Eelnõu punktidega 19, 20 ja 22 muudetakse mitteabikõlblike kulude sätteid (LEADERi määruse § 25 lõiked 2 ja 3).

Täpsustatakse mitteabikõlblike kulude loetelus [kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest](#) tulenevate kohaliku omavalitsuse üksuse ülesannete täitmiseks tehtavaid kulusid (LEADERi määruse § 25 lõike 2 punkt 7).

Muudatus tehakse suurema õigusselguse huvides tegemaks lihtsamini vahet, et lisaks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-s 6 nimetatud ülesannetele ei toetata ka muude kohaliku omavalitsuse üksusele sätestatud kohaliku elu ülesannete täitmise kulusid, mis on talle pandud teiste seadustega. Sätestades endiselt erandina, et toetusega hüvitatakse nimetatud kulud, kui need lisavad uuenduslikku väärtust või elemente, näiteks aitavad parandada toetuse sihtotstarbe järgimist ning hoida toetused vastavuses regulatsiooni eesmärkidega, kuid eelkõige lisavad projektile uuenduslikku väärtust või uuenduslikke elemente, st projekt peab olema innovaatiline kogu Eesti kontekstis. Muudatus toetab täpsemat halduspraktikat ning aitab vältida vaidlusi ja valetõlgendusi toetuse sihtrühma ning kättesaadavuse osas.

Muudetakse mitteabikõlblike kulude loetelus sõiduki, liisingu ja ühistegevusega seotud kulude sõnastusi (LEADERi määruse § 25 lõike 2 punktid 9–11).

Punkti 9 täiendatakse lisaks sõiduauto soetamise kulule ka veesõidukite soetamise kuluga, mida kasutatakse kutseliseks kalapüügiks, mis on vajalik, et selgemalt ja täpsemalt reguleerida abikõlblike kulude ringi. See muudatus aitab vältida olukordi, kus samad kulud võiksid kattuda eri rahastamisallikate, näiteks kalanduse kogukonna juhitud kohaliku arengu meetmest toetatavate tegevustega. Seega aitab muudatus tagada rahastamise efektiivse ja korrektse kasutamise, vältides dubleerimist ning selgitades toetatavate kululiikide hulka.

Punkti 10 täiendatakse mitteabikõlbliku kuluga, milleks on liisingumakse, kui liisinguandja ei ole krediitiasutuste seaduse alusel tegutsev krediidi- või finantseerimisasutus, mis tagab suurema usaldusväärsuse. Tegemist on horisontaalse muudatusega, mis tehakse ka teistes investeeringutoetuste määrustes, kus on lubatud liisingu alusel asja soetada.

Punkti 11 muudetakse ühistegevusega seonduvat kulu osas (LEADERi määruse § 25 lõike 2 punkt 11).

Kuna tegevuskulu mõistet ei ole LEADERi määruses toodud, ei ole täpselt üheselt arusaadav, milline partneri kulu on abikõlblik ja milline mitte. Tegevuskulu tavapärases mõistes võibki olla igasugune kulu, mis igapäevase majandustegevuse käigus tekib, sh teenuse osutamisega seotud kulu. Praktikas on sätet rakendatud erinevalt. Näiteks on jäetud projektitaotlus rahuldamata põhjusel, et toetatavale tegevusele oli ühe hinnapakkumuse teinud teine partner (kes selle tegevuse pidi ellu viima) ja seetõttu ei olnud kolme hinnapakkumuse nõue täidetud. Sätet on tõlgendatud ka selliselt, et kui plaanitakse osta teenus partnerilt (see fakt on lihtsalt teada), siis loetakse kulu mitteabikõlblikuks ning toetust ei maksta. Kindlasummalise makse korral ei ole vaja kontrollida, kellelt teenus või asi osteti, kuid ühisprojekti mõte ongi see, et tegevuse elluviimisesse panustavad erinevate tegevustega just ühispartnerid. Edaspidi sätestatakse selgelt võttes eeskujuks eelmise perioodi [LEADERi määruse](#) sõnastuse, et kulud, mille on tasunud ühis- või koostöötegevuses osalev partner, on mitteabikõlblikud.

Muudetakse kasutatud asjade soetamise sätet (LEADERi määruse § 25 lõige 3).

Kaotatakse piirangud kasutatud asjade soetamisel, kuna Euroopa Liidu reeglite kohaselt ei ole kasutatud seadmete ja masinate soetamisele täiendavaid nõudeid. Seetõttu on põhjendatud kaotada täiendavad nõuded ka LEADERi määruses kasutatud materiaalse vara soetamisele ning asendada see järgmisega: kasutatud materiaalse vara, sh masina või seadme soetamine on abikõlblik, kui selle eeldatav kasutusiga kestab vähemalt sihipärase kasutamise perioodi lõpuni. See lähenemisviis annab paindlikkust ning ka kasutatud asjade soetamisel tuginetakse kulude mõistlikkuse hindamisele (LEADERi määruse § 26 või 26¹), vältides liigseid detailsusi ja piiranguid, mis võivad kunstlikult takistada toetuse kasutamist ja vähem soodsate hindadega

kasutatud varade soetamist. Muudatus avardab LEADERi määruse alusel lubatud toetatavaid tegevusi, muutes abikõlblikkuse tingimused laiemaks.

Eelnõu punktiga 21 tunnistatakse kehtetuks LEADERi määruses neli sätet.

Kehtetuks tunnistatakse mitteabikõlblik kulu – sellise ehitustegevuse kulu, mida ei ole teinud ehitusalal tegutsev ettevõtja (LEADERi määruse § 25 lõike 2 punkt 13). Muudatus on vajalik selleks, et täpsemalt ja selgemalt määratleda, millised ehitustööd on abikõlblikud. Selgesti piiritletud nõue soodustab projekti nõuete täitmist ning toetuse korrektset kasutamist.

Kehtetuks tunnistatakse säte, et PRIA koostab ehitustööde hinnapakkumuse vormi ja avaldab selle oma veebilehel (LEADERi määruse § 26 lõige 6). Muudatus tehakse, sest LEADERis on palju erinevaid projekte, mille kohta saadakse teistsuguse vormiga hinnapakkumused, mida ei ole mõistlik PRIA vormiga ühildada, samuti on LEADERi määruses sätestatud nõuded andmetele, mis peavad vähemalt hinnapakkumusest selguma.

Kehtetuks tunnistatakse mittetulundusühingule ja sihtasutusele väikelaeva, maastiku- ja mootorsõiduki soetamisel madalam toetuse määr võrreldes teiste toetatavate tegevustega (LEADERi määruse § 27 lõike 1 punkt 6). Muudatus on tingitud kohalike tegevusrühmade ettepanekutest ning lihtsustab toetuspõhimõtteid ja vähendab LEADERi määruses kehtestatud piiranguid.

Kehtetuks tunnistatakse projektitaotlusel esitatav järgmine teave: [haldusmenetluse seaduse](#) § 14 lõike 3 punktides 2–4 nimetatud andmed (LEADERi määruse § 29 lõike 1 punkt 2), sest need andmed (nt taotleja kontaktandmed ja taotluse sisu) on juba kaetud LEADERi määruse § 29 lõike 1 punktiga 1 ja lõikega 2 ning kõik ülejäänud on andmed on võimalik küsida haldusmenetluse seaduse alusel, mistõttu oleme investeringutoetuste määruses sellest otseviitest loobunud.

Eelnõu punktidega 23–28 ning 37 muudetakse toetatava tegevuse mõistliku hinna välja selgitamisel ostumenetluse sätteid (LEADERi määruse §-d 26 ja 26¹).

LEADERi määruse § 26 lõikes 1 asendatakse sõnad „välja selgitama selles paragrahvis sätestatud viisil“ sõnadega „väljaselgitamiseks korraldama ostumenetluse“, mis tähendab, et projektitoetuse taotleja peab toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara maksumuse mõistlikkuse ja põhjendatuse väljaselgitamiseks korraldama ostumenetluse (vastavalt §-s 26 või 26¹ järgi).

LEADERi määruse § 26 lõige 2 kehtestakse uues sõnastuses, mis sätestab edaspidi selgemalt, kuidas projekti mõistlik hind välja selgitatakse. Sisuliselt on juurde lisatud vaid uus punkt 3, mis sätestab projekti suurema maksumuse puhul riigihangete registrisse minemise kohustuse. Kui toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara eeldatav käibemaksuta maksumus on: 1) 5000 eurot või sellest väiksem, küsib projektitoetuse taotleja hinnapakkujate käest vähemalt ühe hinnapakkumuse; 2) üle 5000 euro, kuid alla 100 000 euro, küsib projektitoetuse taotleja üksteisest sõltumatute hinnapakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust; 3) 100 000 eurot või sellest suurem, korraldab projektitoetuse taotleja ostumenetluse riigihangete registris §-s 26¹ sätestatud viisil. Tegemist on investeringutoetuste määruste horisontaalsete sätetega, mille puhul on kokku lepitud ülemine piirmäär, mis tähendab, et kui projekti maksumus on suurem, st vähemalt 100 000 eurot või sellest rohkem, siis peab taotleja korraldama ostumenetluse riigihangete registris.

LEADERi määruse § 26 lõike 2¹ sõnastust muudetakse, sest see vajadus tuleneb soovist selgitada ja ühtlustada määruse § 26 lõigete 2 ja 9 suhet ning parandada sõnastust selliselt, et see vastaks tegelikule praktikale ning õiguskorra loogikale. Varasem lõike 2¹ sõnastus kohaldus nii ühistegevusele kui koostöötegevusele, kuid lõikest 9 tulenevalt (riigihankijatele kohalduv erisus) käsitletakse ühistegevust eraldi sättena. See tekitas vastuolu ja praktikas segadust, kuna menetlejad on lähtunud pigem senisest lõikest 2¹ (kus koostöötegevus oli kaasatud), kuid määruse tekst eristas neid kahte tegevust. Muudatusega jäetakse koostöötegevus lõikest 2¹ välja. Sõnastuse täpsustusega kõrvaldatakse vastuolu sama paragrahvi lõikega 9, nüüd kui sättest on välja jäetud koostöötegevus. Praktikast on menetlejad järginud peamiselt lõikes 2¹ toodud nõuet. Muudatusega viiakse määruse sõnastus vastavusse tegelikkusega ning menetluskorra tõlgendamise ja rakendamise tava ühtlustatakse, vältides erimeelsusi ja vaidlusi. Muudatus ei lõhu kulude mõistlikkuse nõudeid, vaid piirdub vaid tegevusliikide ja nende menetlusreeglite selgepiirilise täpsustamisega. Ühistegevuse korral jätkub hinnakalkulatsiooni koostamise kohustus ning vajadusel vähemalt ühe kulude mõistlikkust tõendava dokumendi esitamine.

Täpsustatakse ehitustööde hinnapakkumuse nõuet (LEADERi määruse § 26 lõike 5 punkt 2). Lauses asendatakse sõna „ehitise“ sõnadega „olemasolu korral ehitise“, mis tähendab, et hinnapakkumusel tuleb esitada ehitise ehitisregistri kood selle olemasolu korral. Täpsustus on vajalik, sest näiteks uue ehitise püstitamisel ei pruugi veel ehitisregistri koodi olla.

Muudetakse hinnapakkumuste võtmisel huvide konflikti vältimise nõuet (LEADERi määruse § 26 lõige 7).

Projektitoetuse taotleja peab hinnapakkumuste küsimisel hoiduma huvide konfliktist. Huvide konflikt on olukord, kus toetuse taotleja või tema nimel tegutseva isikul, sealhulgas töötajal, juhatuse liikmel või muul pädeval esindajal, kes on kaasatud ostumenetluse ettevalmistamisse või korraldamisse või kes võib muul moel mõjutada selle ostumenetluse tulemust, on otseselt või kaudselt finantsalaseid, majanduslikke või muid isiklike huvisid, mida võib käsitleda tema erapooletust ja sõltumatust kahjustavatena. Nimetatud piirangutega püütakse vältida toetuse taotleja ja hinnapakkuja omavahelisest seotusest tingitud kokkuleppe tehinguid ja sellest tulenevat ebaausat konkurentsiolekorda. Näiteks ei ole huvide konfliktist hoidutud olukorras, kus toetuse saaja juhatuse liige võtab hinnapakkumuse talle kuuluvalt äriühingult või olukorras, kus ostumenetlust läbi viiv toetuse saaja töötaja esitab hinnapäringu talle kuuluvale äriühingule või äriühingule, mille juhatuses ta on. Huvide konflikti olemasolu eeldatakse, kui hinnapakkumine võetakse elukaaslaselt, abikaasalt või lähisugulaselt, neile kuuluvate äriühingutelt või äriühingutelt, kelle juhtorganism nad on. Suurel määral aitab võimalikku huvide konflikti olukorda sisustada endiselt tulumaksuseaduse § 8 lõikes 1 sätestatud loetelu isikutest, kelle puhul tuleks üldjuhul huvide konflikti eeldada.

Täiendatakse LEADERi määrust ostumenetluse korraldamisega riigihangete registris.

LEADERi määrust täiendatakse uue §-ga 26¹, mille kohaselt peab edaspidi, kui projekti käibemaksuta maksumus on 100 000 eurot või sellest suurem, projektitoetuse saaja toetuse saamise etapis (enne PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemist ja projekti elluviimisega alustamist) korraldama hanke riigihangete registris. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 12 lõige 3 on volitusnorm regionaal- ja põllumajandusministrile kehtestada ostumenetluse korraldamise täpsemad tingimused ja kord, sealhulgas tingimused, millistel juhtudel tuleb ostumenetlus korraldada riigihangete registris. Nõude eesmärk, viia suurema maksumusega projekti puhul ostumenetlus läbi elektroonselt riigihangete registris, on tagada avalike vahendite kasutamine konkurentsi tingimustel ja ühiskondlike eesmärkide tulemuslikum toetamine. Riigihangete registris ostumenetluse korraldamine tagab läbipaistva protsessi, mis tähendab, et kõik huvitatud osapooled saavad

näha, milliseid hankeid on välja kuulutatud, kes on pakkumisi teinud ja millised on pakkumiste tingimused. Seega on oluline lähendada riigihangete seaduse tähenduses hankijatele ja mittehankijatele seatud nõudeid, et võimalikult avatult ja läbipaistvalt läbi viia toetusega hüvitatavate kulude tegemise aluseks olevaid hankeid või oste. Kasutusjuhendid, sh riigihangete registri kasutajajuhend toetuse saajatele, kes ei ole hankijad riigihangete seaduse tähenduses, ja korduvad küsimused riigihangete registri kohta on kättesaadavad [Rahandusministeeriumi veebilehel](#). Kui ostumenetlus korraldatakse riigihangete registris, siis on lubatud tööd, teenust või vara hankida endaga või omavahel seotud isikutelt tulumaksuseaduse § 8 tähenduses.

Kuna LEADERi määruses on kasutusel kindlasummalise makse (ingl *lump sum*) rahastusskeem ning kus kulude mõistlikkuse hindamisel kasutatakse eelarveprojekti, tuleb ostumenetlus riigihangete keskkonnas läbi viia hiljemalt PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemist. PRIA peab igale taotlejale üksikjuhtumipõhiselt määrama eelarveprojekti alusel projektitoetuse suuruse, mis makstakse kindlasummalise maksena, seega tuleb toetatava tegevuse mõistlik maksumus välja selgitada juba taotlemise etapis.

Ostumenetluse läbiviimise täpsem kord ja nõuded sätestatakse LEADERi määruse § 26¹ lõigetes 2–6. Lõikega 2 sätestatakse nõuded ostumenetluse korraldamisele: riigihangete registris tuleb esitada avalik teade, mis sisaldab vähemalt tehtava töö, osutatava teenuse või soetatava vara kirjeldust, tehnilisi andmeid, majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamiseks pakkumuste hindamise kriteeriume ja pakkumuste esitamise tähtpäeva, mis on vähemalt 15 tööpäeva. Ostumenetluse teabevahetus, pakkumuste vastuvõtt ja avamine toimub riigihangete registris. PRIA-le võimaldatakse vaatlejana juurdepääs ostumenetlusele. Projektitoetuse taotleja peab tagama riigihangete registris PRIA-le juurdepääsu ostumenetlusele, mille eesmärk on võimaldada PRIA-l kontrollida, kas menetlus on läbi viidud vastavalt LEADERi määruse §-s 26¹ sätestatud nõuetele. See täpsustab varasema üldise kontrolli-/järelvalvekohustuse (p 1–2) elektroonilise ligipääsu osas, et PRIA saaks menetluse dokumente ja samme registris otse vaadata. Muudatusega täpsustuvad 100 000 eurot ja enam maksva projekti puhul ostumenetluse nõuded, mis teevad tegevuse maksumuse läbipaistvamaks ja ühtlasi suurendab pakkujate võimalusi, sest hinnapakumust saavad esitada kõik, kes vastavat teenust turul pakuvad. Ostumenetluse korraldamine riigihangete registris suurendab mõnevõrra projektitoetuse taotlejate ajakulu nimetatud toimingute registris korraldamisel, kuid lõppkokkuvõttes võib see kujuneda taotlejale soodsamaks, kuna pakkumusi võib tulla rohkem ja hind seega soodsam.

Eelnõu punktiga 29 täpsustatakse abikõlblike kulude sõnastust (LEADERi määruse § 27 lõiked 1 ja 2). Tegemist on tehnilise parandusega – asendatakse läbivalt sõnad „abikõlbliku kulu maksumusest“ sõnadega „abikõlblikest kuludest“.

Eelnõu punktidega 30–32 täpsustatakse projektitaotlusel esitatavaid andmeid ja dokumente (LEADERi määruse § 29).

Täiendatakse projektitaotlusega esitatavat teavet selliselt, et projektitoetuse taotleja peab edaspidi esitama ka teabe toetatava tegevuse eeldatava alustamise aja kohta (LEADERi määruse § 29 lõike 2 punkt 2).

Muudatus loob suurema selguse tegevusega alustamise küsimuses. Täpsustusega tagatakse suurem selgus taotluse ja aruandluse osas, eriti olukordades, kus toetatava tegevusega alustati enne LEADERi määruse § 24 lõikes 10 kehtestatud tähtaega. See aitab menetlejal korrektselt hinnata abikõlblikkust ja vältida võimalikke tõlgendusprobleeme.

Täiendatakse projektitaotlusega esitatavat teavet toetatava tegevuse elluviimisega seoses (LEADERi määruse § 29 lõige 2 punkt 8).

LEADERi määruse § 24 lõikes 10 kohaselt ei tohi toetatava tegevus taotluse esitamise ajaks olla täielikult ellu viidud. Need kulud, mis on tehtud pärast toetuse taotluse esitamist, ei ole abikõlblikud. PRIA-l puudub võimalus kontrollida kulude abikõlblikkust, st millised kulud on tehtud enne ja millised pärast toetuse taotluse esitamist. PRIA lisab taotlusele kontrollküsimuse, kas tegevusega on alustatud enne taotluse esitamist. Kui kontrollküsimuse vastus on „ei“, siis PRIA täiendavat kontrolli ei tee. Kui on „jah“, siis peab olema taotlejal kohustus PRIA-le ka kuludokumente esitada. Praeguse LEADERi määruse sõnastuse järgi taotlejal selliste dokumentide esitamiseks kohustust ei ole. Punkti 8 kohaselt tuleb edaspidi projektitoetuse taotlejal esitada teave, kui tegevusega on alustatud enne LEADERi määruse § 24 lõikes 10 sätestatud tähtaega, tehtud maksete kohta.

Täiendatakse ja täpsustatakse projektitaotlusega esitatava ehitusprojekti sõnastust (LEADERi määruse § 29 lõige 3 punkt 5).

Sõnastuse täpsustamine („ehituse ehitamise korral ehitusprojekt, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt“) muudab nõude vähem formaalseks ja paindlikumaks ning viitab otseselt ehitusseadustikule, kust saab järeldada, millal ehitusprojekt ja selle juurde kuuluvad dokumendid on kohustuslikud. See suurendab õigusselgust ning lihtsustab dokumentide hindamist ja esitamise tingimusi. Ehitusseadustik sätestab ehitusprojekti mõistena dokumentide kogumi, mis on vajalik ehitise ehitamiseks, seega ei ole vajalik eraldi välja tuua ehitusprojekti jooniseid ega seletuskirja. Ehitusprojekti sisu on majandus- ja taristuministri 17. juuli 2015. a määruse nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“ § 3 lõikes 1, kus sätestatakse dokumendid, millest koosneb ehitusprojekt. Ehitusprojekt sisaldab ka ehitise tehnilisi andmeid, mis on vajalikud hinnapakkumuste küsimiseks.

Eelnõu punktiga 34 täpsustatakse projektitaotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise sätet (LEADERi määruse § 32 lõige 3).

Tuuakse paremini välja taotluses sisalduvad mitteabikõlblikud kulud kui alus PRIA-le projektitaotluse mittetäieliku rahastamisotsuse tegemiseks. Muutusega täpsustub osalise rahuldamise alus. Varasemas sõnastuses oli „kui täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud“ üldise alusena, kuid vähendamine toimus mitteabikõlblike kulude võrra. Nüüd on see aluseks selgesõnaliselt ainult juhul, kui täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud taotluses sisalduvate mitteabikõlblike kulude tõttu. See välistab muud „mittepõhjendatuse“ juhud osalise rahuldamise aluseks. PRIA-l on aga jätkuvalt kaalutlusõigus („võib“) teha osaline rahuldamise otsus. Vähendamise maht on jätkuvalt seotud mitteabikõlblike kuludega.

Eelnõu punktiga 35 tehakse muudatus toetatava tegevuse mitmes etapis elluviimise kohta (LEADERi määruse § 33 lõige 1^a).

Kui projekt soovitakse ellu viia etappide kaupa, siis tuleb taotlusel ära näidata iga etapi sisu, maksumus, elluviimise tähtaeg ja oodatav tulemus. Projektitoetuse saajale lisatakse nõue, et projekti on võimalik jagada kuni neljaks etapiks. Näiteks autoremondi töökoja puhul on võimalik projekt jagada sellisteks etappideks: 1) töökoja hoone ehitamine, mille oodatav tulemus on ehitise valmimine etapi lõpuks ja ehitise kasutusele võtmine töökojana hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks; 2) tõstukite soetamine, mille oodatav tulemus on, et tõstukid on etapi lõpuks soetatud ja paigaldatud ning hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks kasutusele võetud teenuse osutamiseks; 3) diagnostikaseadmete ja rehvivahetuspingi soetamine viimases etapis, mille oodatav tulemus on soetatud seadmete kasutusele võtmine ning vähemalt ühe uue autoremondilukksepa töökoha loomine ja töölepingu sõlmimine antud töökohale võetud töötajaga.

Eelnõu punktidega 38 ja 39 muudetakse projektitoetuse maksetaotluse sätteid (LEADERi määruse § 35).

Täpsustatakse projektitoetuse väljamaksmise aluseks olevaid dokumente (LEADERi määruse § 35 lõige 1).

Projektitoetus makstakse kindlasummalise maksena PRIA-ga varem kokku lepitud eelarveprojekti ja taotluse rahuldamise otsuse alusel. Seega eemaldatakse viide sellele, et makse aluseks olevas eelarveprojektis on arvestatud asjakohast projektitoetuse määra, vaid lisandub selgesõnaline alus: taotluse rahuldamise otsus. Samaks jääb kindlasummalise makse põhimõte, mis tehakse kahe dokumendi alusel: 1) PRIA-ga kokku lepitud eelarveprojekt ja 2) taotluse rahuldamise otsus.

Muudetakse maksetaotluses esitatavaid andmeid (LEADERi määruse § 35 lõike 5 punkt 2). Muudatus tehakse suurema õigusselguse suunas eemaldades lausest sõnad „ja teave elluviidud tegevuse eest täieliku tasumise kohta“. Maksetaotluses ei pea enam esitama teavet selle kohta, kas elluviidud tegevuse eest on täielikult tasutud, sest LEADERis on kasutusel kindlasummaline makse, mille kohaselt toetuse väljamaksmise etapis kuludokumente ei küsita ning toetatava tegevuse elluviimise eest maksmist ei kontrollita. Vastav deklaratiivne kohustus (andmeväli) eemaldatakse. Punkti alles jääb nõue esitada maksmiseks taotletava projektitoetuse summa. Samuti püsib üldreegel, et maksetaotlus esitatakse pärast tegevuse või selle etapi täielikku elluviimist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706);
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186);
- 3) komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023);
- 4) komisjoni määrus (EL) 2022/2472, millega tunnistatakse teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks (ELT L 327, 21.12.2022, lk 1–81).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <https://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Eelnõuga tehtavad muudatused omavad positiivset mõju regionaalarengule, sealhulgas maapiirkondade arengule, sest LEADERi määruse tingimused täpsustuvad ja leevenevad. See suurendab kohalike kogukondade võimalusi ning aitab kaasa piirkondade arengule. Eelnõuga

tehtavad muudatused on kohalikele tegevusrühmadele ja projektitoetuse taotlejatele positiivse mõjuga, sest leevendavad kehtestatud nõudeid ning aitavad nii projektitoetuse taotlejatel, kohalikel tegevusrühmadel, kui ka PRIA-l määruse sätetest paremini aru saada. Muudatuse tulemusena väheneb teatud määral ka PRIA töökoormus, kuna mitmed praktikas küsimusi tekitanud sätted muudetakse selgemaks ja üheselt arusaadavaks.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest. Määruse rakendamine ei too kaasa lisategevusi PRIA-le ning seega kulutusi PRIA majandamiskuludele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Sotsiaalministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks PRIA-le ja MTÜ-le Eesti LEADER Liit.

Eelnõu ettevalmistamisel on toimunud mitmed kolmepoolsed kohtumised REM, PRIA ja MTÜ Eesti LEADER Liit vahel.